

Het verhaal van Pater Piet Butzelaar (1908-1970).

Deel II

In ons kwartaalblad van maart jl. (HKE, jrg 24, nr. 1) verscheen een artikel over het leven van Pater Piet Butzelaar, in 1908 geboren in Eemnes.

N.a.v. dit artikel ontvingen wij twee reacties met allerlei aanvullingen. Allereerst van mevrouw Dorien van der Werff-van Wiggen uit Apeldoorn. Haar vader Lambertus van Wiggen was een neef van Pater Piet. Haar grootmoeder Alida Butzelaar (gehuwd met Lambertus van Wiggen sr.) was een zus van Drikus Butzelaar, de vader van Pater Piet. Ze stuurde ons foto's, een bidprentje en drie brieven, geschreven door Pater Piet. De drie brieven dateren van 1968 – 1969 en 1970 en zijn geschreven vanuit Malawi naar de ouders van Mevrouw Van der Werff.

De tweede reactie kwam van Pater F.C. van Vlijmen, Witte Pater uit Boxel. Hij stuurde aanvullingen op het artikel en een levensloop van Pater Piet in de Engelse taal.

Uit deze reacties heb ik een tweede artikel samengesteld over het leven van Pater Piet Butzelaar.

Volgens het Bevolkingsregister van de gemeente Eemnes is Piet Butzelaar op 3 augustus 1920 verhuisd van Eemnes naar Oudenbosch. Ik vermoed, dat dit met zijn opleiding te maken had, maar ik weet niet op welke school hij terechtgekomen is. Volgens zijn necrologie zou hij vóór de priesteropleiding een jaar tuinbouw en drie jaar handel gestuurd hebben. Ook in Afrika heeft hij altijd bijzondere belangstelling voor tuinbouw en voedsel gehouden.

Missionaris Butzelaar met een slang om zijn nek

Piet Butzelaar gefotografeerd op 20 september 1932 nadat hij gekleed was bij de Witte Paters

naar Carthago in Tunesië om daar de studie theologie te volgen.

Men had indertijd ingesteld, dat de eerste twee jaren van de studie in Nederland gevolgd moesten worden om te voorkomen dat jongelui alleen maar naar de Witte Paters kwamen om een reisje naar Algerije te maken. Na 1937 kwam er trouwens een einde aan de studie in Noord-Afrika: De Witte Paters kregen toen hun eigen noviciaatstraining en theologische opleiding in 's-Heerenberg.

Zo is meteen ook verklaard waarom Pater Piet op 29 juni 1937 priester gewijd werd in het verre Tunesië, in Carthago.

Op 26 augustus 1937 begon zijn leven als missionaris in Afrika. Dit zou 33 jaar lang gaan duren. Van 1937 tot 1948 werkte hij op allerlei plekken in Tanzania en vanaf 1949 in Malawi. In 1946 werd hij voor het eerst Superior, dat wil zeggen dat hij de leiding kreeg over een groepje missionarissen. In de vijftiger jaren had hij naast zijn werk als priester ook de leiding over plantages; zo was hij verantwoordelijk voor de koffieplantage van Kaseye. Hij zette zich vol-

In september 1923 ging Piet naar de Franciscanen in Megen. Daar was indertijd de zogenaamde Latijnse School gevestigd. Veel jongens die later naar de Witte Paters gingen, ontvingen daar hun gymnasium-opleiding. Piet behaalde in juli 1930 zijn Gymnasiumpdiploma in Megen. In september 1930 verhuisde Piet naar Huis St. Charles in Boxtel waar hij de eerste twee jaar van het Groot-Seminarie ging volgen ofwel de studie filosofie.

In die tijd was er in Nederland nog geen volledig Groot-Seminarie van de Witte Paters. Voor het vervolg van de priesterstudie moesten de jongens na twee jaar naar Noord-Afrika.

Piet vertrok in 1932 naar Algerije om in Thibar een jaar lang het noviciaat (training in het geestelijk leven) te volgen. In 1933 ging hij

Pater Butzelaar (links) met een collega missionaris op tocht. Gefotografeerd op 900 m hoogte.

groep mensen bij elkaar was; men kan zeggen dat hij dat nodig had. Meningsverschillen met zijn meerderen en zijn medebroeders ging hij niet uit de weg. Hij had altijd zijn woordje klaar wat wel als risico had, dat hij er soms iets uitflapte voordat hij er goed over nagedacht had.

Mzambazi in Malawi is altijd zijn favoriete missie geweest. Hij werkte er van

Missionaris Piet Butzelaar gefotografeerd in de Sahara.

ledig in als het ging om activiteiten in de tuinbouw.

Enkele fragmenten uit zijn necrologie leren ons de mens Piet Butzelaar nog beter kennen.

Piet had een originele geest en een levendige verbeelding. Hij had een goed gevoel voor talen; hij sprak vloeiend Frans en Engels, Kisukuma, (een stamtaal in Tanzania) en Swahili (de nationale taal van Tanzania). Toen hij in Malawi ging werken leerde hij nog Citumbuka.

Piet was een man van initiatieven, die praktisch aangelegd was. Hij was geen intellectueel; hij verzorgde liever de koeien en varkens dan dat hij studeerde. Hij maakte graag grappen als hij met een

1950 tot 1955 en van 1966 tot zijn dood in 1970. Kort voor zijn dood heeft hij tegen zijn medebroeders gezegd dat hij in Mzambazi begraven wilde worden als hij ooit in Afrika zou sterven. En zijn laatste wens is vervuld!

Tot slot wil ik Pater Piet zelf aan het woord laten. Hier volgen enkele citaten uit zijn brieven, geschreven aan zijn neef Lambertus van Wiggen jr. en diens vrouw Theodora van Dijk.

*Familiefoto. vlnr Drikus Butzelaar, de vader van Pater Piet, Alie van Wiggen, Pater Piet Butzelaar, Doortje van Wiggen, Aaltje Butzelaar-Stalenhoef, Bertus van Wiggen Jr.
Foto gemaakt augustus 1937.*

Uit een brief gedateerd 22 juli 1968:

“Op ’t ogenblik zijn we ons weer aan’t voorbereiden voor ’t grote jaarlijkse doopsel; wij dopen hier nog volwassenen en ’t zullen er ruim 100 zijn en dan nog hun kinderen dat worden er zo wel 200.”

“De missie gaat nog goed, we zoeken langzaam nieuwe wegen.”

“Hier heeft ook nog niemand ’t ambt verlaten zoals ze dat in Holland noemen, we zijn nog allemaal bij elkaar.”

Uit een brief gedateerd 26 december 1969:

“Toch is ’t hier erg plezierig werken: er is vrede, de mensen doen hun best en ’t gaat vooruit; voor de missies is ’t ook een goede tijd.”

Uit een brief gedateerd 23 augustus 1970 (ruim drie maanden voor zijn dood):

“Sinds januari maak ik ’t ook erg goed; die malaria ben ik weer kwijt geraakt en nu ben ik erg voorzichtig; elke week neem ik geregeld mijn pillen.”

“De missie gaat dus altijd nog zeer goed; langzaam komen er weer nieuwe

activiteiten; we doen aan tuinbouw, de mensen leren groente te kweken; we hebben jonge Boerenclubs.

We krijgen een mobiele kliniek en ons ziekenhuis wordt vergroot; we hopen dan ook er op 't einde van de maand 'n vijfde pater bij te krijgen. We zitten nog steeds goed in onze missionarissen; dit jaar hopen we er zeven nieuwe bij te krijgen; vijf zijn er al en die hebben al zes maanden taalstudie achter de rug."

Tot zover de woorden van Pater Piet. Naar aanleiding van zijn overlijden schreef een medebroeder: "Arme Piet, zo vol levenslust, zo vrolijk en prettig voor iedereen, zo aardig en altijd in om mensen te plezieren! Hij was populair en gerespecteerd onder zijn medebroeders en onder vele Afrikaners." Bij zijn begrafenis in Mzambazi op 9 december 1970 lieten vooral veel jongeren hun tranen de vrije loop. Zo eindigde het leven van deze Eemnesser ergens in een kleine plaats in Afrika.

Aan het einde van dit tweede artikel wil ik mijn dank uitspreken aan pater P.C. van Vlijmen uit Boxtel en mevrouw Dorien van der Werff-van Wiggen uit Apeldoorn. Ik heb het op prijs gesteld dat ze de moeite namen om aanvullende gegevens en materialen op te sturen betreffende Pater Piet Butzelaar! Ook na dit artikel blijven reacties welkom.

*Henk van Hees
Kerkstraat 15
3755 CK Eemnes
tel.035-538 9849*